

כשרות האתרוג

אמור כג, מ

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר.

שוע"ר סי' יד

ו השואל מחבירו טלית מצוייצת חייב לברך עליו מיד, משום דאדעתא דהכי השאילו לו שיברך עליו, וכיון שאי אפשר שיברך ברכה המחוייבת על טלית שאולה אן סהדי דנתכוין המשאיל בלשון המועיל, ואם אי אפשר לו לברך עליו אלא א"כ היא שלו הרי היא שלו במתנה על מנת להחזיר.

שוע"ר סי' תרמה

א ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל וגוי, ודרשו חכמים פרי עץ שהעץ כפריו בטעם שוה, ואיזה זה אתרוג, שטעם עצו ופריו שוה.

ב הדר, שיהיה נאה והדר בתארו ובגידולו, ועל דרך שיתבאר בסי' תרמ"ח.

שוע"ר סי' תרמה

ג אתרוג שניקב, אפילו אם הנקב הוא רחב אלא שאין בו חסרון מגוף האתרוג, כגון שתחב שם יתד עב וניקב בענין שלא חסר כלום, אם אין באורך ורוחב של שטח רוחב הנקב כאורך ורוחב של שטח מטבע הנקרא איסר הרי זה כשר.

ז וכל זה בנקב שאין בו חסרון מגוף האתרוג. אבל אם חסר מגוף האתרוג. אפילו משהו. הרי זה פסול. אף על פי שאין הנקב מפולש ואין בו כאיסר.

ט וכל זה בנקב שנעשה בו לאחר שנתלש. אבל נקבים הנעשים בו כשהוא מחובר, כמו שרגילות הוא להעשות בו נקבים ע"י קוצים שנופלים עליו כשהוא מחובר, נוהגין להכשירו אע"פ שהן נקבים שיש בהן חסרון. לפי שכל נקב שבאה לו בעודו גדל באילן חוזר לבריאותו ע"י שנקרם עליו עור מלמעלה, כיון שהוא עדיין הולך וגדל באילנו.

יז וכל פסולים אלו דהיינו ניקב חסר ונסדק אינו מחמת שאינו הדור אלא לפי שאינו תם ושלם והתורה אמרה ולקחתם ודרשו חכמים לקיחה תמה ושלימה.

יז אתרוג שהיה לו פטמא וניטלה פטמתו ... כיון שהפטמא היא בגובה האתרוג על ראשו והחסרון ניכר בה יותר לפיכך החמירו בה שאפילו חסרון כל שהוא שבה פוסל לפי שעיקר הידורו של אתרוג תלוי בראשו שהאדם רואה אותו בתחלת השקפתו ואם נחסר שם כל שהוא אינו הדור.

כג אין החזזית ולא שינוי מראה פוסלין אלא אם כן נולדו מעצמות האתרוג, אבל אם מחמת שעוקצים אותו קוצים נעשו בו מקומות אדומים ועקומים כשר, וכן אותן חזזית שקורין בלא"ט מו"ל יש להכשיר, אפילו יש בהן ממשות שמקומן ניכר במישוש היד שהן גבוהין מהאתרוג, לפי שהן נחשבין ג"כ מראה אתרוג מאחר שרגילות הוא להיות כך הרבה אתרוגים אין זה שינוי גדול.

כו אתרוג המנומר פסול שאינו הדור. איזהו מנומר שיש בו כמה גוונים כגון שחור ולבן שאינו ממראה האתרוג ... כמ"ש גבי החזזית שדין שינוי מראה כדין חזזית לכל דבר.

שוע"ר סי' תרמט

א כל ארבעת המינים שהיה אחד מהן שאול בידו ... הרי זה פסול ביום הראשון של חג מן התורה שנאמר ולקחתם לכם ביום הראשון וגוי ודרשו חכמים לכם משלכם להוציא את השאול.

ב ומיום שני (דהיינו בארץ ישראל אבל בחוץ לארץ יתבאר לקמן) ואילך שחיוב נטילת לולב אינו אלא מדברי סופרים אדם יוצא ידי חובתו לכתחלה בשאול, דכיון שלא תקנו אלא לזכר למקדש לא החמירו לפסול את השאול כיון שאין פיסולו בגופו שהרי הוא מין כשר אלא שאינו שלו.

יז כל הדברים הפסולין בכל אחד מארבעה מינים שפסולין הוא מגופו פוסל בין ביום הראשון בין בשאר הימים, חוץ מפסול מחמת חסרון כגון ניקב נקב מפולש ויש בו חסרון מגוף האתרוג, או שניטל עוקצו ונשאר מקומו גומא. אבל ניטלה פטמתו אין פיסולו מחמת חסרון בלבד אלא מחמת שאין זה הידור לפיכך פסול כל שבעת הימים כשאר כל פסולים שמחמת הידור כגון חזזית וכיוצא בו שפוסלין כל ז' ימים.